

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

PROMOWANIE ETYCZNEGO PODEJŚCIA W SPORCIE

Pakiet narzędzi dla nauczycieli wychowania fizycznego

Spis treści

Wstęp

1. [Historyczne i filozoficzne podstawy etyki sportu](#)
2. [Współpraca z nauczycielami innych przedmiotów w celu propagowania zasad kodeksu postępowania opartego na wartościach moralnych i etycznych](#)
3. [Użycie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych w celu propagowania etycznych zasad postępowania](#)
4. [Współpraca z rodzicami](#)
5. [Prawa człowieka w sporcie](#)
6. [Zagrożenia i wyzwania dla etyki w sporcie](#)
7. [Etyczne podejście w sportach inkluzyjnych](#)
8. [Etyczne zachowanie kibiców sportowych i widzów podczas wydarzeń sportowych](#)
9. [Etyka zawodowa trenera sportowego](#)
10. [Rozwój zawodowy nauczycieli wychowania fizycznego w kontekście nabywania kompetencji etycznych](#)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Wstęp

- **Historyczne i filozoficzne podstawy etyki sportu** – ta część zawiera ogólne informacje na temat historycznych i filozoficznych podstaw etyki sportu.
- **Współpraca z nauczycielami innych przedmiotów w celu propagowania zasad kodeksu postępowania opartego na wartościach moralnych i etycznych** – w tej sekcji podkreśla się istotną rolę etyki sportowej w naszym społeczeństwie. Wprowadzone zostały również pojęcia wartości sportowej i etycznego kodeksu zachowań.
- **Użycie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych w celu propagowania etycznych zasad postępowania** – tutaj przedstawiono najważniejsze wyzwania, z którymi zarówno nauczyciele jak i rodzice zmagają się podczas korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy z dziećmi oraz wskazówki jak, radzić sobie z tymi wyzwaniami
- **Współpraca z rodzicami.** Na uczestnictwo dzieci w sporcie może wpływać wiele czynników, z których najistotniejszym wydają się być rodzice. Stworzenie bliskiej współpracy z rodzicami będzie pomocne w pracy nauczycieli wychowania fizycznego.
- **Prawa człowieka w sporcie** - ta część koncentruje się na znaczeniu we współczesnym świecie związku między prawami człowieka a sportem. Sam sport, zarówno na szczeblu międzynarodowym jak i krajowym, odgrywa niezwykle istotną rolę w propagowaniu praw człowieka, szczególnie wśród niektórych najbardziej pokrzywdzonych przez los i narażonych na niebezpieczeństwa ludzi na świecie.
- **Zagrożenia i wyzwania etyki sportu** – w tej części przedstawiono szereg czynników zagrażających czystej sportowej rywalizacji, które mogą mieć destruktywny wpływ na kariery sportowe i dostarczają powodów do refleksji nad przyszłą wizją sportu.
- **Etyczne podejście w sportach inkluzywnych** – materiały zawarte w tej sekcji pozwalają nauczycielom na dogłębne zbadanie kwestii etycznego podejścia w sporcie, koncentrując się na edukacji sprzyjającej włączeniu.
- **Etyczne zachowanie kibiców sportowych i widzów podczas wydarzeń sportowych** – w tej części znajduje się analiza zjawiska niewłaściwego zachowania kibiców sportowych oraz materiały, które mogą być źródłem inspiracji dla dyskusji o etycznym wymiarze kibicowania sportowcom i drużynom sportowym.
- **Etyka zawodowa trenera sportowego** – ta część podkreśla znaczenie nauczycieli wychowania fizycznego i trenerów sportowych jako wzorów do naśladowania dla młodych ludzi i dostarcza wskazówek dotyczących budowania pozytywnych relacji z innymi podmiotami zaangażowanymi w sport.
- **Rozwój zawodowy nauczycieli wychowania fizycznego w kontekście nabywania kompetencji etycznych** – ta sekcja koncentruje się na umiejętnościach nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie radzenia sobie z trudnymi, niejednoznacznymi etycznie sytuacjami. Podjęta jest również kwestia kształtowania kompetencji etycznej u uczniów poprzez budowanie charakteru.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Historyczne i filozoficzne podstawy etyki sportu

Pierwsze narzędzie dostarcza ogólnych informacji dotyczących historycznych i filozoficznych podstaw etyki sportu. Etyka sportu jest dziedziną filozofii sportu zajmującą się specyficznymi problemami etycznymi, które pojawiają się przy okazji zawodów sportowych. Wraz z utrwaleniem się pozycji sportu zawodowego i rozwojem przemysłu rozrywkowego z nim związanego, etyka sportu stała się nie tylko podatnym gruntem dla tworzenia i testowania koncepcji i teorii filozoficznych, ale również głównym punktem styczności między filozofią, instytucjami społecznymi i ogółem społeczeństwa.

Ta sekcja dostarcza nauczycielom materiałów internetowych koncentrujących się na pozytywnej roli sportu jako istotnego narzędzia przydatnego w kształtowaniu poczucia sprawiedliwości, poszanowania zasad dla dobra grupy (zawodników oraz widzów) i uczciwości.

Cel metodyczny

Celem jest przegląd kluczowych pojęć z zakresu filozofii sportu.

Zasoby internetowe

- [Dominique Bodin and Gaëlle Sempé, *Ethics and sport in Europe*, Council of Europe Publishing](#)
Broшуra zawiera główne zagadnienia omawiane oraz rezolucje przyjęte podczas 11 Konferencji Ministrów ds. Sportu państw członkowskich Rady Europy, która odbyła się w Atenach w dniach 10-12 grudnia 2008 r. (etyka w sporcie, zagadnienia historyczne i filozoficzne, nowe wyzwania, wnioski).
- [Markkula Center for applied ethics](#)
Strona koncentruje się na roli i znaczeniu etyki w sporcie.
- [The Code of Ethics and Good Practice for Children's Sport, Sports Council for Northern Ireland](#)
Kodeks Etyki Sportowej używany w Irlandii Północnej.
- [Fair play - the winning way](#)
Strona stanowi sekcję wychowania fizycznego i sportu portalu UNESCO i przedstawia podstawową zasadę Kodeksu Etyki Sportowej, która mówi, że względy natury etycznej leżące u podstaw zasad fair play nie są czynnikiem fakultatywnym lecz podstawowym dla wszelkiej działalności sportowej, polityki i metod zarządzania, związanych z domeną sportu. Stosuje się je na każdym poziomie umiejętności i zaangażowania sportowego, tak w działalności rekreacyjnej, jak i w sporcie wyczynowym.
- [Steven D Stovitz, David Satin, *Ethics and the athlete: Why sports are more than a game but less than a war*](#)
Artykuł dokonuje przeglądu kluczowych pojęć z zakresu filozofii sportu. Wykorzystując sześć przypadków z archiwów sportowych prezentuje praktyczne ramy odniesienia dla interpretowania i oceniania statusu moralnego zachowania sportowców. Ta praca pozwala czytelnikom lepiej zrozumieć zarówno subtelności kontekstowe jak i silną zależność pomiędzy etyką i osobą sportowca.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

● **[The Sport, Ethics and Philosophy Forum](#)**

Forum jest poświęcone najważniejszym zagadnieniom koncepcyjnym, filozoficznym i moralnym związanym z rozwojem technologii cyfrowych w kontekście sportu i wychowania fizycznego.

● **[Andrea Borghini, Sport Ethics](#)**

Artykuł skupia się na gałęzi filozofii sportu zajmującej się specyficznymi problemami etycznymi, które pojawiają się przy okazji zawodów sportowych.

● **[Studies in Philosophy of Sport](#)**

Seria *Badania Filozofii Sportu* wydawana przez Lexington Books ma za zadanie zachęcić badaczy różnych dyscyplin do zgłębiania natury, znaczenia i przymiotów sportu i związanej z nim działalności. Celem serii jest przedstawienie nowatorskich poglądów i metod z zakresu filozofii sportu oraz inspirowanie naukowców do poszukiwania odpowiedzi na nowe kwestie i podejścia w tej dziedzinie. Naukowcy stawiający pierwsze kroki w dyscyplinie filozofii sportu mogą przyczynić się znacznie do jej rozwoju, jako że nowe, świeże spojrzenie często owocuje wypracowaniem innowacyjnych metod i stawianiem odmiennych pytań na typowe zagadnienia. Dobrze znane aspekty zostaną ponownie zbadane z nowego punktu widzenia, co zaprowadzi do rozwoju dziedziny i znacznego postępu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Współpraca z nauczycielami innych przedmiotów w celu propagowania zasad kodeksu postępowania opartego na wartościach moralnych i etycznych

Na tym etapie podkreślona zostaje rola, jaką etyka sportowa powinna odgrywać w naszym społeczeństwie. Wprowadzone zostają pojęcia wartości sportowych, co ułatwić ma uczniom i nauczycielom zdobycie odpowiedniej wiedzy dotyczącej przestrzegania zasad w kontekście sportu i aktywności fizycznej. Ponadto, pokazany jest związek pomiędzy wartościami sportowymi a innymi aspektami życia. Ta część również prezentuje kilka przykładowych kodeksów postępowania dla nauczycieli. W swojej pracy zawodowej nauczyciele ciągle angażując się w różnego rodzaju działania wypracowują zasady postępowania, biorąc pod uwagę wartość edukacyjną poszczególnych relacji z osobami w różnych sytuacjach i procesach edukacyjnych.

To narzędzie dostarcza nauczycielom materiałów internetowych dotyczących kilku kodeksów, które mają zachęcić ich do zaadaptowania kompetentnego do podejścia to swojego stylu nauczania oraz do dokonania refleksji nad dobrymi i właściwymi praktykami w swojej pracy zawodowej. Nauczyciel ma starać się być wzorem do naśladowania i funkcjonować w społeczności w sposób podnoszący prestiż zawodu nauczyciela.

Cel metodyczny

Celem jest podniesienie świadomości nauczycieli co do roli i znaczenia etyki w sporcie oraz przegląd kilku kodeksów zachowań promujących wysokie standardy w postępowaniu nauczycieli.

Zasoby internetowe

- [Peter Arnold, *Sport, Ethics and Education*](#)
Książka promuje sport jako aspekt edukacji liberalnej, praktyki opartej na uczciwości.
- [Irish Sports Council - Sample Lesson Plan](#)
Celem tej lekcji jest zapoznanie uczniów z pojęciem wartości sportowej oraz pomoc w zdobyciu wiedzy na temat przestrzegania zasad w kontekście uprawiania sportu i aktywności fizycznej oraz pokazanie związku między wartościami sportowymi a innymi aspektami w życiu uczniów.
- [Personal Genetics Education Project](#)
Strona prezentuje lekcje interaktywne przeznaczone dla edukatorów szkół średnich i pomaturalnych, których celem jest zaangażowanie uczniów w dyskusję na temat etyki i genetyki indywidualnej. Lekcje mogą mieć zastosowanie na wielu przedmiotach, takich jak biologia, zdrowie, wiedza o społeczeństwie, prawo, wychowanie fizyczne, psychologia. Wszystkie lekcje zawierają źródła literaturowe dla uczniów i nauczycieli, zestaw ćwiczeń lekcyjnych, tematy do dyskusji, a w niektórych wypadkach prezentacje multimedialne i ewaluacje. Każda lekcja może stanowić odrębną całość lub część zajęć blokowych.
- [Muriel Poisson, *Guidelines for the design and effective use of teachers' codes of conduct*](#)
Broшура koncentruje się na kodeksach postępowania nauczycieli opracowanych w celu podniesienia profesjonalizmu nauczycieli i jakości edukacji.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- **The Council for the Teaching Profession in Malta, Teachers' Code of Ethics and Practice**
Kodeks prezentuje kluczowe zasady, które mają zastosowanie w interakcjach pomiędzy nauczycielem i uczniami, rodzicami, władzami i członkami innych multidyscyplinarnych grup. Edukacja dzieci została powierzona nam, co stawia nas, bez względu na naszą funkcję, w wyjątkowej i odpowiedzialnej roli wymagającej od nas bardzo wysokich standardów postępowania.
- **Teachers' code of professional practice**
Kodeks przedstawia pięć zasad etyki służb publicznych, które powinny być wyznacznikami pracy wszystkich nauczycieli w spełnianiu potrzeb edukacyjnych uczniów.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Użycie narzędzi informacyjno-komunikacyjnych w celu propagowania etycznych zasad postępowania

Uczniowie z reguły są bardzo zainteresowani źródłami internetowymi na temat sportu, muzyki i gier komputerowych. To narzędzie służy do przedstawiania głównych wyzwań, z jakimi nauczyciele i rodzice muszą się zmagać używając technologii informacyjno-komunikacyjnej podczas zajęć: piractwo komputerowe takie jak hacking (sabotaż komputerowy) lub cracking (łamanie zabezpieczeń), bezprawne ściąganie gier i oprogramowania, naruszanie własności intelektualnej i praw autorskich, korzystanie z niedozwolonych stron internetowych. Najlepszą ochroną przed niewłaściwym korzystaniem z Internetu jest stworzenie zestawu zasad dotyczących używania technologii lub przekazywanie uczniom pozytywnych wizerunków i wartości etycznych we wszystkich aspektach życia. W ten sposób, te wartości będą również przełożą się na środowisko technologiczne. Dodatkowo, w tej części przedstawione zostały nauczycielom propozycje dotyczące włączenia etyki cybernetycznej do zajęć. Mimo, że często Internet porównuje się do puszek Pandory, to zestawienie nie jest w stu procentach prawdziwe, jako że Internet posiada pewne zalety będąc źródłem ogromnej ilości przydatnych informacji i możliwości wykorzystania w dobrym celu. To narzędzie dostarcza wartościowych materiałów internetowych, które pozwalają nauczycielom chronić dzieci przed ryzykiem ze strony Internetu przez kształtowanie umiejętności korzystania z technologii w etyczny sposób.

Cel metodyczny

Celem jest umożliwienie nauczycielom włączenia etyki korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej do środowiska szkolnego oraz poinformowanie ich o różnych zagadnieniach z tego zakresu oraz pomoc w radzeniu sobie z wyzwaniami związanymi z tym tematem.

Zasoby internetowe

- [The Sport, Ethics and Philosophy Forum](#)
Forum jest poświęcone najważniejszym zagadnieniom koncepcyjnym, filozoficznym i moralnym związanym z rozwojem technologii cyfrowych w kontekście sportu i wychowania fizycznego.
- [Thomas Bjørner, An analysis of habitus among Danish e-sport players](#)
Wzorce w sporcie elektronicznym (e-sport) uległy zmianie wraz z podniesieniem wagi i stopnia profesjonalizmu w sportach wyczynowych, wzorcach zachowań, strukturach społecznych i środowiskach instytucyjnych. Celem pracy jest zbadanie utrwalonych wzorców działania wybranych duńskich zawodników sportów elektronicznych ze szczególnym nastawieniem na znaczną ilość treningów odbywających się w środowisku domowym oraz budowanie indywidualnej tożsamości poprzez uprawianie e-sportu.
- [TeachWithMovies.org](#)
Strona umożliwi nauczycielom tworzenie scenariuszy zajęć wychowania fizycznego w oparciu o filmy. Można znaleźć tu cenne wskazówki dotyczące konkretnych filmów i sposobów ich wykorzystania w celu zaplanowania interesującej lekcji na temat sportu i kwestii etyki.
- [Franci Pivec, Codes of Ethics and Codes of Conduct for Using ICT in Education](#)
Kodeksy etyki i/lub kodeksy postępowania pozwalają zmniejszyć negatywny wpływ technologii informacyjno-komunikacyjnych na rozwój społeczny. Oparte są na zjawisku perfekcji i pozytywnej misji, osiągnięcie których powinno być celem zarówno osób indywidualnych jak i środowisk zawodowych.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Internet Ethics and Rules

Etyka jest ogółem norm moralnych uznawanych przez jednostkę lub zbiorowość społeczną jako punkt odniesienia dla oceny, co jest akceptowalnym zachowaniem podczas korzystania z komputera. Etyka komputerowa jest zbiorem zasad moralnych regulującym używanie komputerów. Jednym z jej podstawowych zagadnień jest naruszanie praw autorskich. Przykładami pogwałcenia zasad etycznych są między innymi powielanie treści objętych prawami autorskimi bez zgody autora, nieuprawniony dostęp do danych osobistych.

Education World

Biuletyn zawiera wytyczne dla nauczycieli z zakresu etyki komputerowej oraz materiały na temat nauczania etyki i bezpieczeństwa w sieci oraz osiem wskazówek, jak wyrobić nawyki właściwego korzystania z technologii w klasie.

The blue skunk blog, A dozen ways to teach ethical and safe technology use

Na blogu nauczyciele mogą znaleźć wiele wskazówek dotyczących metod nauczania i promowania bezpiecznego i etycznego użycia technologii.

Promoting ethical behaviour online

Scenariusz zajęć pozwala nauczycielom zgłębić kwestie związane z prywatnością w sieci oraz etycznym zachowaniem poprzez zarządzanie swoim śladem cyfrowym w celu lepszego zrozumienia, że nasza aktywność internetowa może nie być tak anonimowa, jak nam się wydaje.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Współpraca z rodzicami

To narzędzie ma za zadanie wykazać, że sport odgrywa niezwykle istotną rolę w życiu wielu dzieci. Dla wielu z nich uczestnictwo w sporcie stanowi pozytywne i przyjemne doświadczenie, podczas gdy dla innych, sport kojarzy się negatywnie ze stresem. Na uczestnictwo dzieci w sporcie ma wpływ wiele różnych czynników, z których najważniejszym wydają się być rodzice. Rodzice odgrywają istotną rolę, jeśli chodzi o wspieranie zdrowia i nauki swoich dzieci, prowadząc je i służąc wskazówkami i pomocą przez cały proces edukacyjny oraz wspierając działania podnoszące efektywność pracy szkoły. Zaangażowanie rodziców w życie szkoły jest określane jako współpraca rodziców i kadry szkoły w celu wspierania procesu uczenia się, rozwoju oraz zdrowia dzieci i młodzieży.

Dzieci i młodzież budują własne wzorce zachowania, które mają wpływ zarówno na ich obecne jak i przyszłe zdrowie. W tym wieku młodzi ludzie są narażeni na ryzyko uzależnień takich jak papierosy, alkohol, narkotyki. Jednakże, wzmacnianie roli czynników ochronnych w ich życiu może pomóc znacznie w unikaniu takich ryzykownych zachowań. Angażowanie rodziców w życie szkolne ich dzieci jest ważnym czynnikiem ochronnym. Badania pokazują, że zaangażowanie rodziców w życie szkoły jest ściśle związane z lepszym zachowaniem uczniów, lepszymi osiągnięciami edukacyjnymi i lepszymi umiejętnościami społecznymi. Zaangażowanie rodziców również zwiększa prawdopodobieństwo unikania przez dzieci i młodzież niezdrowych zachowań związanych z uzależnieniami.

Na tym etapie zdefiniowane zostaje zaangażowanie rodziców w życie szkolne, oraz zidentyfikowane zostają konkretne strategie i działania, jakie szkoły mogą wdrożyć w celu zwiększenia zaangażowania rodziców, jak również przedstawione są powszechne problemy natury etycznej, z którymi szkoła i rodzice się spotykają, sposoby współpracy kadry nauczycielskiej z rodzicami, propozycje rozwiązań dla sześciu typowych problemów w celu podtrzymania zaangażowania rodziców i współpracy z nimi w zakresie kwestii etycznych.

Cel metodyczny

Celem jest przedstawienie sposobów, w jaki rodzice i nauczyciele mogą współpracować ze sobą w celu kształcenia uczniów w duchu wartości etycznych.

Zasoby internetowe

- [The European fair play movement](#)
Strona ma za zadanie promować zasady fair play i tolerancji w szerokim zakresie tego słowa (w sporcie i w codziennym życiu) w kontekście Unii Europy poprzez wspieranie swoich członków, udzielanie pomocy w organizowaniu kampanii propagujących idee fair play przez organizacje sportowe, współpracę z władzami, społecznościami lub rodzicami w celu promowania zasad fair play i przez ułatwianie regularnych kontaktów pomiędzy różnymi europejskimi organizacjami sportowymi.
- [Right to play](#)
Humanitarna, pozarządowa organizacja zaangażowana w poprawianie standardów życia najbardziej poszkodowanych przez los dzieci i w pomoc w budowaniu przez nich więzi społecznych poprzez sport.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- **[Anastasios G. Rodis, *Swedish Swimmers' Perception of Parental Involvement*](#)**
Sport odgrywa ważną rolę w życiu wielu dzieci. Dla wielu z nich uczestnictwo w sporcie stanowi pozytywne i przyjemne doświadczenie, podczas gdy dla innych, sport kojarzy się negatywnie ze stresem. Na uczestnictwo dzieci w sporcie ma wpływ wiele różnych czynników, z których najważniejszym wydają się być rodzice.
- **[Ethical and safe use of the internet](#)**
W materiale przedstawiona została polityka informacyjna bibliotek w Nowym Jorku skierowana do nauczycieli, rodziców i uczniów dotycząca etycznego korzystania z materiałów źródłowych i technologii w bibliotekach.
- **[The Heritage Code of Ethics for Educators and Families](#)**
W publikacji przedstawiono ramy odniesienia dotyczące etycznej odpowiedzialności nauczycieli wczesnoszkolnych oraz standardów zachowania kadry nauczycielskiej i rodzin.
- **[ETHICS, USA, Parent Participation Program – Parental Involvement](#)**
Na stronie znajdują się cele programu zaangażowania rodziców.
- **[Jeff Haefner, *How to Work with Parents the "Right Way" and Avoid Unpleasant Problems*](#)**
W artykule znaleźć można cenne wskazówki dla nauczycieli wychowania fizycznego na temat poprawy komunikacji z zawodnikami i ich rodzicami. Otwarta komunikacja jest ważnym narzędziem trenerów i nauczycieli przydatnym w pracy z rodzicami.
- **[Lindsey C. Blom, Dan Drane, *Parents' Sideline Comments: Exploring the Reality of a Growing Issue*](#)**
Autorzy artykułu stoją na stanowisku, że badacze, nauczyciele wychowania fizycznego, rodzice, trenerzy i administratorzy sportu młodzieżowego muszą współpracować, aby udział w sporcie stał się dla dzieci jak najbardziej przyjemnym i cennym doświadczeniem. W publikacji przedstawiony został wpływ różnego typu komentarzy na zachowanie uczniów podczas uprawiania sportu.
- **[Strategies for Involving Parents in School Health](#)**
W publikacji zawarte są strategie angażowania rodziców w życie szkoły.
- **[The Guardian: "Five of the best apps that help teachers communicate with parents"](#)**
W artykule zaprezentowano najlepsze narzędzia cyfrowe służące do zwiększenia zaangażowania rodziców w proces uczenia się – komunikatory, dzięki którym za pomocą jednego przycisku otrzymuje się informacje na temat wyników edukacyjnych dziecka.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Prawa człowieka w sporcie

Narzędzie piąte koncentruje się na znaczeniu związku między prawami człowieka a sportem w dzisiejszym świecie. Sport sam w sobie, zarówno na szczeblu narodowym jak i międzynarodowym, ogrywa niezwykle istotną rolę w rozpowszechnianiu idei praw człowieka na całym świecie, w szczególności wśród środowisk mniej uprzywilejowanych i narażonych na różne niebezpieczeństwa. Sport oraz najważniejsze wydarzenia sportowe mogą zostać wykorzystane do podnoszenia świadomości i zrozumienia problematyki oraz stosowania w praktyce założeń Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Dlatego też, konieczne jest uznanie sportu jako języka uniwersalnego, który przyczynia się do kształtowania wartości takich jak szacunek, różnorodność, tolerancja i uczciwość oraz jako środka promowania społeczeństwa włączającego oraz zwalczania wszelkich form dyskryminacji. Źródła internetowe zawierają cenne materiały dla nauczycieli, które mogą zostać wykorzystane do budowania świadomości i zrozumienia dla idei praw człowieka oraz do zastosowania na zajęciach wychowania fizycznego.

Cel metodyczny

Celem jest przekazanie nauczycielom znaczenia idei praw człowieka oraz zapoznanie ich ze związkiem pomiędzy prawami człowieka a sportem we współczesnym świecie.

Zasoby internetowe

- [How You Play The Game. First International Conference on Sports and Human Rights, 1999](#)
W artykule opisane zostało znaczenie związku między prawami człowieka a sportem we współczesnym świecie. Sport sam w sobie, zarówno na szczeblu narodowym jak i międzynarodowym, ogrywa niezwykle istotną rolę w rozpowszechnianiu idei praw człowieka na całym świecie, w szczególności wśród środowisk mniej uprzywilejowanych i narażonych na różne niebezpieczeństwa.
- [Clotilde Talleu, Access for Girls and Women to Sport Practices](#)
Badania na temat uczestnictwa dziewcząt i kobiet w różnych wydarzeniach i działaniach sportowych w kontekście europejskim ze szczególnym nastawieniem na problematykę dostępności oraz barier.
- [BBC: Ethics guide – Sport](#)
Strona przedstawia stanowisko wobec sportu jako elementu praw człowieka, oraz opisuje różne zasady i regulacje sportowe, kwestie związane z narkotykami i dopingiem, modyfikacjami ciała. Ponadto, na stronie zapoznamy się z problematyką przegranych w sporcie oraz paraolimpiadami.
- [Celia Brackenridge, Children's Rights in Football: Welfare and Work](#)
Celia Brackenridge badała kwestie związane z dobrostanem dzieci i sytuacją na rynku pracy piłkarzy nożnych w odniesieniu do wybranych artykułów z Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawach Dziecka, w szczególności Artykułu 12, który gwarantuje dzieciom prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów i bycia wysłuchanym. Wyniki badań jasno przedstawiają wykorzystywanie i złe traktowanie dzieci będące elementem historycznego polowania na utalentowanych piłkarzy z całego świata. Autorka również zwraca uwagę na sytuację młodych piłkarek nożnych i zadaje pytanie, czy równouprawnienie płci w tym kontekście doprowadzi do narażenia dziewcząt na podobne traktowanie jak w przypadku chłopców.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

● **Kristin Fransson, *Children's Sport, a Question of Rights? Children, Childhood and the Swedish Sports Movement***

W tym artykule Kristin Fransson analizuje najnowsze badania dotyczące dzieci i młodzieży w odniesieniu do sportu w celu ustalenia obecnego poziomu znajomości kwestii praw człowieka w sporcie.

● **Resolution of Human Rights Council**

Rezolucja dotyczy kwestii zwiększania świadomości i zrozumienia w zakresie praw człowieka oraz wprowadzenia w życie założeń Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka poprzez sport. W tym celu, zachęca się do udziału w interaktywnym panelu dyskusyjnym, którego zadaniem jest poszukiwanie rozwiązań dotyczących wykorzystania sportu i głównych imprez sportowych, w szczególności Olimpiady i Paraolimpiady, do zwiększania świadomości w zakresie praw człowieka, zrozumienia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz wprowadzenie w życie jej założeń.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Zagrożenia i wyzwania dla etyki w sporcie

Nieuczciwość w sporcie jest bardzo poważnym i trudnym problemem, który przeciwstawia się całkowicie olimpijskim wartościom i zagraża reputacji sportu. Jakikolwiek przejaw oszustwa stoi w całkowitej sprzeczności z duchem honorowej rywalizacji oraz łamie założenia milczącej umowy sportowców co do przestrzegania określonych zasad: „Będziemy rywalizować przestrzegając zasad, rywalizacja będzie czysta”. Rolą nauczycieli jest pokazanie młodym ludziom, że możliwe jest odnoszenie sukcesów działając zgodnie z ideą fair play i założeniami etyki sportowej. Postawa typu „wygrana jest wszystkim” prowadzi do nieetycznego postępowania w sporcie, takiego jak między innymi oszukiwanie, celowe rozpraszanie uwagi przeciwnika, agresja, przemoc, używanie tradycyjnego dopingu, lub nawet dopingu genetycznego. Zadaniem nauczycieli wychowania fizycznego jest zachęcanie młodych sportowców do koncentrowania się na umiejętnościach, wyzwaniach i radości z doskonalenia swoich zdolności, zamiast tylko na chęci wygranej.

W tej sekcji nauczyciele znajdą wiele przydatnych materiałów na ten temat, również dotyczących przykładów karier sportowych zrujnowanych przez doping. Może to mieć bardzo dużą edukacyjną wartość dla uczniów, jako że gwiazdy sportu często są wzorami do naśladowania dla młodych ludzi. Zamieszczony został również filmik, który prezentuje ciekawy przykład pełnego szacunku i humoru podejścia sportowców do swoich przeciwników, oficjeli i kibiców.

Cel metodyczny

Celem jest przedstawienie zagrożeń dla olimpijskiej idei fair play w zawodach sportowych oraz uwidocznienie destruktywnego wpływu dopingu na kariery sportowe.

Zasoby internetowe

- [Doping in sport. What is it and how is it being tackled?](#)
Krótki przegląd podstawowych kwestii związanych z historią dopingu oraz opis najczęściej używanych substancji i sposobów ich wykrywania w organizmie.
- [Drugs and sport](#)
W artykule przedstawione zostały informacje na temat medycznych aspektów wpływu narkotyków na ciało i umysł sportowca.
- [Alcohol and athletic performance](#)
Artykuł analizuje problem spożywania alkoholu przez młodych sportowców i jego wpływ na osiągnięcia sportowe.
- [A History of Sports Careers Ruined by Drugs and Alcohol](#)
W artykule przedstawione zostały przykłady karier sportowych zrujnowanych przez narkotyki i alkohol.
- [Will genetic cyber-athletes come to dominate sports?](#)
Artykuł przedstawia rozważania na temat dylematów etycznych związanych z ingerencją genetyczną, w szczególności dotyczących ewentualnego prawa sportowców do wykorzystywania technik genetycznych w celu poprawy wydajności organizmu.
- [NBA Mix Handshakes](#)
Filmik przedstawia sportowców, którzy wymieniają się uściskami dłoni. Dzięki wprowadzeniu elementu humorystycznego, kreowany jest pozytywny wizerunek podejścia sportowców do rywalizacji sportowej.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Etyczne podejście w sportach inkluzyjnych

Problematyka etyki w sporcie i wychowaniu fizycznym odnosząca się do wszystkich aktorów sceny sportowej takich jak sportowcy, nauczyciele, trenerzy, rodzice i widzowie dotyczy głównie sportów, których uprawianie sprzyja włączeniu społecznemu. Idea traktowania wychowania fizycznego i sportu z punktu widzenia włączenia społecznego przyczynia się do propagowania wartości etycznych, jako że zarówno uczciwość jak i włączenie oznaczają traktowanie wszystkich równo i sprawiedliwie. Edukacja inkluzyjna otwiera możliwości dla budowania autentycznych relacji społecznych opartych na wzajemnym szacunku i poczuciu empatii w stosunku do mniej uprzywilejowanych sportowców. Sport może funkcjonować jako pozytywny czynnik sprzyjający włączeniu lub stanowić odzwierciedlenie uprzedzeń niekorzystnie wpływających na szlachetność rywalizacji sportowej. Istnieje konieczność stworzenia przez nauczycieli wychowania fizycznego przestrzeni pedagogicznej do dyskusji na temat różnych podejść do spraw związanych z godnością osobistą i etyką zawodową w kontekście sportu włączającego społecznie. Dylematy etyczne mogą pojawić się, gdy nauczyciel zmuszony jest do wyboru pomiędzy prawdą a lojalnością, dobrem jednostki a dobrem społeczności, krótkoterminowymi a długoterminowymi celami, lub sprawiedliwością a litością.

Źródła internetowe zawierają informacje pomocne przy zapoznaniu się z tematem i dogłębnym zbadaniu kwestii etyki sportowej w edukacji inkluzyjnej.

Cel metodyczny

Celem jest przedstawienie refleksji na temat wartości etycznych w sporcie w kontekście edukacji inkluzyjnej oraz zainspirowanie nauczycieli wychowania fizycznego do podejścia etycznego w swojej praktyce zawodowej.

Zasoby internetowe

- [Adhering to Ethical Principles When Teaching Students with Disabilities in Physical Education](#)
W artykule znajdują się wskazówki i rekomendacje dla nauczycieli wychowania fizycznego działającymi w strefie edukacji inkluzyjnej.
- [Friendship in Inclusive Physical Education](#)
Celem badania jest zgłębienie problematyki przyjaźni na integracyjnych zajęciach wychowania fizycznego z punktu widzenia uczniów pełno i niepełnosprawnych. Praca pozwala na poszerzenie wiedzy w zakresie związku przyjaźni i aktywności fizycznej w trzech powiązanych obszarach: rozwój osobisty, istota przyjaźni, i praktyka edukacyjna na dostosowanych zajęciach wychowania fizycznego.
- [Teachers Talk About... experiences of inclusive physical activity](#)
Narzędzie opracowane w ramach projektu "Chcieć i móc: wychowanie fizyczne i sport dla młodych ludzi niepełnosprawnych" zostało wdrożone przez australijską komisję ds. sportu i zawiera doświadczenia i refleksje nauczycieli wychowania fizycznego dotyczące swojej praktyki zawodowej w obszarze włączenia społecznego i wiele źródeł na tematy związane z kwestiami etycznymi.
- [Thinking Ethically About Professional Practice in Adapted Physical Activity](#)
Artykuł przedstawia analizę przedmiotu ze szczególnym naciskiem na dwa tematy: niepełnosprawność i nauczanie refleksyjne. Inne publikacje zamieszczone na stronie to: Modyfikowanie programu nauczania wychowania fizycznego pod kątem promocji edukacji włączającej, Podejście etyczne w rekreacyjnym sporcie inkluzyjnym: relacja dotycząca utraconej godności.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Etyczne zachowanie kibiców sportowych i widzów podczas wydarzeń sportowych

Dla kibiców sportowych niezwykle istotnym elementem imprez sportowych jest dobra zabawa. Odczuwają oni potrzebę poczucia bezpieczeństwa, a jednocześnie chcą móc spędzać czas przyjemnie oglądając grę. Zasady etyczne określają, jak uczestnicy wydarzeń sportowych mają się zachowywać. Czasami dopuszcza się pewne zachowania entuzjastycznych fanów, które w innych sytuacjach publicznych uznane byłyby za nieakceptowalne. Na przykład, zachęca się widzów podczas niektórych imprez sportowych, aby krzyczeli i dopingowali swojej drużynie. Zawody sportowe wywołują silne emocje; jednakże powinny być one kontrolowane jako, że hałas jest mile widziany w przypadku pewnych dyscyplin, ale zabroniony w przypadku innych. Oczekuje się od kibiców etycznego zachowania, szacunku w stosunku do innych oraz traktowania innych w sposób, w jaki sami chcieliby być traktowani. Niewłaściwe zachowanie, takie jak na przykład picie alkoholu, używanie obraźliwego języka, obsceniczne gesty, fizyczne napastowanie kibiców przeciwnej drużyny, przeszkadzanie i nękanie jest absolutnie niedopuszczalne i powinno zostać wyeliminowane. Mottem każdego kibica powinno być wyrażenie „bądź pozytywny”. Takie podejście stymuluje całkiem inny rodzaj postępowania: począwszy od potępiania przemocy oraz obraźliwej formy negatywnego dopingowania, a skończywszy na tworzeniu odpowiednich warunków: pokojowych i sprzyjających środowisku.

Obowiązkiem nauczycieli wychowania fizycznego i trenerów jest kształtowanie w młodych ludziach właściwej postawy, jeśli chodzi o kibicowanie sportowcom, zgodnej z oczekiwaniami społecznymi. Źródła internetowe podane w tym module dostarczają nauczycielom inspiracji do tworzenia kodeksów etycznych kibica sportowego dla uczniów na wszystkich etapach edukacyjnych. Ponadto, wśród najlepszych praktyk zamieszczonych na portalu NOFP można znaleźć przykłady ciekawych inicjatyw mających na celu promowanie właściwych sposobów kibicowania drużynom bądź sportowcom oraz kreowanie pozytywnej postawy w stosunku do osób zaangażowanych w sport, takich jak sportowcy, widzowie, trenerzy itd.

Cel metodyczny

Celem jest podkreślenie znaczenia kształcenia młodych ludzi w zakresie zasad etycznego zachowania się podczas imprez sportowych oraz kibicowania sportowcom w duchu zasady fair play.

Zasoby internetowe

- [Spectator and Coach Guidelines](#)
Na stronie znajduje się zestaw wskazówek dotyczących zasad etycznego zachowania się zaprezentowanych w osobnych sekcjach dla poszczególnych uczestników imprez sportowych.
- [21 Ways Sports Fans Can Be Terrible](#)
Krótki przegląd i analiza zjawiska nieodpowiednich zachowań kibiców sportowych.
- [How to Prevent Fan Violence at Sporting Events](#)
Artykuł dotyczy problematyki radzenia sobie z przemocą wśród kibiców sportowych. Na stronie znajdziemy linki do innych artykułów związanych z tematem, na przykład: Zrozumieć tłum - klucz do opanowania zjawiska przemocy i nadużywania alkoholu wśród kibiców sportowych.
- [Sports Fan Ethics](#)
Strona dostarcza interesujących informacji na temat moralnych i psychologicznych implikacji bycia kibicem sportowym.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Etyka zawodowa trenera sportowego

Praca trenera to więcej niż tylko sport. Trener, podobnie jak wszyscy nauczyciele, jest częścią procesu edukacyjnego i często stanowi ważny wzór do naśladowania dla swoich podopiecznych. Dawanie dobrego przykładu jest sporym wyzwaniem, ponieważ wymaga w pierwszej kolejności zdobycia szacunku młodzieży. Dobry trener promuje pozytywne wartości sportowe, podejmuje decyzje kierując się zasadami etyki, posiada umiejętności skutecznego komunikowania się, potrafi efektywnie współpracować z rodzicami, ale również stara się kreować pozytywny wizerunek osoby kompetentnej, godnej zaufania, przyjaznej, o wysokich standardach moralnych. Ponadto, fizyczne cechy świadczące o prowadzeniu aktywnego i zdrowego trybu życia mogą być dodatkowym czynnikiem stymulującym dla uczniów. Pozytywny trener, wyznający wyraźnie określoną filozofię trenerską, może stać się kluczowym składnikiem sukcesu dla swoich sportowców. Kodeks etyki trenera sportowego obowiązuje również poza boiskiem, czy salą gimnastyczną i dotyczy współpracy z innymi trenerami, rodziną sportowca, społecznością lokalną i kontaktów z prasą.

Źródła internetowe dostarczają przydatnych informacji dla nauczycieli wychowania fizycznego, ciekawych narzędzi, analiz i refleksji na temat etyki zawodowej. Materiał zawiera również strategię efektywnej współpracy z rodzicami. Zarekomendowane publikacje mogą stać się źródłem inspiracji dla nauczycieli wychowania fizycznego do doskonalenia swoich umiejętności trenerskich.

Cel metodyczny

Celem jest podniesienie świadomości ważnej roli trenera sportowego w życiu młodych ludzi oraz jego odpowiedzialności w zakresie promowania etycznego podejścia zarówno w karierze sportowej jak i w życiu codziennym.

Zasoby internetowe

- [Code of Ethics & Conduct for Sports Coaches](#)
Kodeks został opracowany przez Narodową Fundację Trenerów na podstawie Kodeksu Etyki i opublikowany przez Brytyjski Instytut Trenerów Sportowych. Stanowi on ogólne ramy działania i funkcjonuje jako zestaw wskazówek dla trenerów sportowych, od których oczekuje się wysokich standardów etycznych w różnych obszarach takich jak między innymi: relacje międzyludzkie, współpraca, zaangażowanie, poufność, bezpieczeństwo, kompetencje, nadużywanie przywilejów.
- [Ethic in Coaching?](#)
Artykuł dotyczy dylematu etycznego, który trener sportowy może napotkać w swojej pracy: „Co to jest etyka i jakimi kryteriami mam się kierować?”
- [A Basketball Coaching Guide - How to Work with Parents the "Right Way" and Avoid Unpleasant Problems](#)
Strona zawiera konkretne rady dla trenerów na temat efektywnej komunikacji i współpracy z rodzicami.
- [Engaging Parents in Sport Programs](#)
Artykuł prezentuje w czterech prostych krokach strategię budowania pozytywnych relacji z rodzicami zaangażowanymi w działania sportowe.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Rozwój zawodowy nauczycieli wychowania fizycznego w kontekście nabywania kompetencji etycznych

Nadążanie za nowoczesnymi trendami edukacyjnymi jest niezwykle istotne w pracy nauczycielskiej, stąd zarówno nauczyciele jak i trenerzy powinni na bieżąco dbać o swój rozwój zawodowy i osobisty. Kluczowe kompetencje w uczeniu się przez całe życie, będące ramami odniesienia zalecanymi przez Radę Europejską, stanowią kombinację kilku różnych zjawisk w wymiarze kognitywnym (wiedza i umiejętności) i afektywnym (postawy i wartości). Kompetencje społeczne i obywatelskie opierają się na zasadach demokracji, sprawiedliwości społecznej i równości, aktywności obywatelskiej, prawach cywilnych i wartościach etycznych. Kompetencje etyczne zakładają posiadanie przez jednostkę systemu pewnych wartości osobistych i zawodowych, które są ciężkie do zmierzenia, ale łatwe do zauważenia w codziennych sytuacjach szkolnych, w których nauczyciele wychowania fizycznego mogą spotkać się ze złożonymi i niejednoznacznymi problemami natury etycznej. To narzędzie ma za zadanie uwidocznić znaczenie podnoszenia kompetencji etycznych oraz zaangażowania zarówno nauczycieli jak i uczniów w dyskusję dotyczącą etycznego postępowania. Etyczny aspekt włączenia społecznego stał się bardzo istotny w kontekście wysokiej stopy migracji netto i wzrostu liczby uchodźców, co ma duży wpływ na różnorodność socjokulturową Europy. Nauczyciele wychowania fizycznego muszą uświadomić sobie coraz większe zmiany etniczne i związane z tym wyzwania obecnej i przyszłej edukacji. Rolą nauczycieli jest nie tylko stymulowanie rozwoju konkretnych sprawności sportowych, ale również kształcenie umiejętności krytycznej refleksji nad osiągnięciami sportowymi w ujęciu etycznym.

Źródła internetowe dostarczają nauczycielom przydatnych materiałów dydaktycznych – począwszy od ogólnych informacji na temat priorytetów Komisji Europejskiej dotyczących rozwoju zawodowego nauczycieli, a skończywszy na uwagach refleksji odnośnie problematyki wykorzystania zwierząt w sporcie, etyki reportera sportowego, czy stosowania środków masowego przekazu w nauczaniu wartości.

Cel metodyczny

Celem jest podkreślenie znaczenia ustawicznego rozwoju zawodowego nauczycieli z naciskiem na doskonalenie kompetencji etycznych niezbędnych w pracy współczesnego nauczyciela wychowania fizycznego w zróżnicowanej socjokulturowo Europie.

Zasoby internetowe

- [Finding Character and Ethics in Sports](#)
Materiały przedstawiają kwestie etyki i jej związku z postawą sportowca. Można tutaj znaleźć karty pracy, tematy do dyskusji, konspekty zajęć, zadania na ćwiczenie słownictwa i inne materiały pozwalające na wykorzystanie artykułów The Washington Post na temat etyki w sporcie.
- [Tips for Teaching about Keeping a Positive Attitude](#)
Strona internetowa programu The Wise Skills Program, który przedstawia przyjazne nauczycielowi interdyscyplinarne podejście do kształtowania charakteru, kompetencji z zakresu inteligencji emocjonalnej i społecznej. Wśród materiałów dla nauczycieli znajdziemy wskazówki i pomysły dotyczące edukacji charakteru.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

● **[Code of Ethics for Educators](#)**

Strona przedstawia zasady etyczne dla nauczycieli oparte na czterech podstawowych założeniach: etyczne postępowanie z uczniem, etyczne postępowanie w praktyce zawodowej, etyczne postępowanie w stosunku do kolegów z pracy, etyczne postępowanie w stosunku do społeczności.

● **[The Ethical Leadership Scales](#)**

Na stronie znaleźć można refleksje na temat cech charakterystycznych dla zachowania etycznego i przywództwa etycznego. Dzięki użyciu skali odniesienia można określić poziom swoich kompetencji etycznych.

● **[Supporting teacher competence development for better learning outcomes](#)**

Dokument przygotowany przez ekspertów Komisji Europejskiej przedstawiający ogólny zarys polityki oświatowej w odniesieniu do rozwoju zawodowego nauczycieli.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.